

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาระดับและความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์การ ทักษะติดต่อระบบคุณภาพ ISO9000 และความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นสมาชิก ของสมาคมส่งเสริมการรับช่วงการผลิตไทยทั้งหมดจำนวน 140 ราย และทำการคำนวณหาขนาด กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สูตรของ Krejcie และ Morgan (เพ็ญแข, 2541) จะได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 103 ราย ซึ่งได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่าง ง่ายโดยให้เลขานุการของสมาคมฯ เป็นผู้แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างจนได้ครบตามจำนวน กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 4 ตอน

ตอนที่1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลา ที่ดำเนินธุรกิจ จังหวัด และประเภทของธุรกิจ เป็นแบบเติมข้อความและตรวจรายการ

ตอนที่2 แบบวัดความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ เป็นแบบวัดที่ รัดติกรณ์ (2548) พัฒนามาจากแบบวัดความสำเร็จในการประกอบ การ Fry et al. (1998 อ้างถึงใน สถิตและคณะ, 2546) โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis) ทำให้ได้องค์ประกอบ ของความสำเร็จ จาก 5 องค์ประกอบ เหลือ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สภาพความเป็นไปทางการเงิน ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ

องค์ประกอบที่ 2 การตอบสนองความต้องการของลูกค้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ

องค์ประกอบที่ 4 การได้รับความเชื่อมั่นผูกพันจากพนักงาน ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ

แบบวัดนี้เป็นแบบวัดที่ให้ผู้ประกอบการประเมินตนเอง ประกอบด้วยคำถาม 13 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ เป็นจริงน้อยที่สุด เป็นจริงปานกลาง เป็นจริงมาก เป็นจริงมากที่สุด

ในการพิจารณาระดับความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ผู้วิจัยจัดระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละระดับ} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}}$$

สามารถแปลความหมายของคะแนนใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนตามช่วงคะแนน ดังนี้

การแปลความหมายของคะแนนใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนตามช่วงคะแนน ดังนี้ คือ

- คะแนน 4.21 – 5.00 มีความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอยู่ในระดับสูง
- คะแนน 3.41 – 4.20 มีความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
- คะแนน 2.61 – 3.40 มีความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนน 1.81 – 2.60 มีความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
- คะแนน 1.00 – 1.80 มีความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอยู่ในระดับต่ำ

ตอนที่ 3 แบบวัดภาวะผู้นำของผู้ประกอบการไทย จากงานวิจัยของ รัตติกรณ์ (2548) ซึ่งทำการศึกษาภาวะผู้นำ และทิศทางใหม่เพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย โดยได้สร้างแบบวัดจากการสัมภาษณ์และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการ SMEs ที่ประสบความสำเร็จ จากนั้นทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis) และหาคุณภาพของแบบวัด จนได้ข้อภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ SMEs มีข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ

1. การส่งเสริมแรงบันดาลใจผู้ใต้บังคับบัญชา	ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ
2. การใส่ใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่น	ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ
3. การมีศีลธรรมในการประกอบการ	ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ
4. ความสามารถในการคิดเชิงยุทธศาสตร์	ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ
5. การสร้างจิตสำนึกต่อสังคม	ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ
6. การเปิดกว้างยอมรับสิ่งต่างๆ	ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ

แบบวัดภาวะผู้นำชุดนี้ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตั้งแต่ ไม่เคยเลย นานๆ ครั้ง บางครั้ง ค่อนข้างบ่อย และบ่อยมาก

เกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบไม่เคยเลยให้ 0 ตอบนานๆครั้ง ให้ 1 คะแนน ตอบบางครั้ง ให้ 2 คะแนน ตอบค่อนข้างบ่อยให้ 3 คะแนน และตอบบ่อยมากให้ 4 คะแนน

ในการพิจารณาระดับภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ SMEs ผู้วิจัยจัดระดับคะแนนออกเป็น 4 ระดับ โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละระดับ} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}}$$

สามารถแปลความหมายของคะแนนใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนตามช่วงคะแนน ดังนี้

- คะแนน 3.21 – 4.00 มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ สูงที่สุด
- คะแนน 2.41 – 3.20 มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ สูง
- คะแนน 1.61 – 2.40 มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ ปานกลาง
- คะแนน 0.81 – 1.60 มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ ต่ำ
- คะแนน 0 – 0.80 มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ ต่ำที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การ ของปีทมา เอื้ออรธการ (2545) พัฒนาแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้วัฒนธรรมองค์การที่สร้างขึ้นโดย ประภาพร (2539) ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและตามแนวคิดมิติวัฒนธรรมองค์การของ Hofstede (1991) โดยแบบสอบถามจะมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า โดยแบ่งเป็น 5 ช่วง คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด 23 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามการรับรู้วัฒนธรรมองค์การนี้จะศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมองค์การทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำ

ของอำนาจ การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ความเป็นปัจเจกนิยม ความเป็นกลุ่มนิยม ความเป็นชาย ความเป็นหญิง ดังนี้

1. ความเหลื่อมล้ำของอำนาจ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ
2. การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ
3. ความเป็นปัจเจกนิยมประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ
4. ความเป็นกลุ่มนิยม ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ
5. ความเป็นชาย ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 3 ข้อ
6. ความเป็นหญิง ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ

ในการพิจารณาระดับภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ SMEs ผู้วิจัยจัดระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละระดับ} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}}$$

สามารถแปลความหมายของคะแนนใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนตามช่วงคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	วัฒนธรรมองค์การระดับสูงมาก
	3.41 – 4.20	วัฒนธรรมองค์การระดับสูง
	2.61 – 3.40	วัฒนธรรมองค์การระดับปานกลาง
	1.81 – 2.60	วัฒนธรรมองค์การระดับต่ำ
	1.00 – 1.80	วัฒนธรรมองค์การระดับต่ำที่สุด

ตอนที่ 5 แบบสอบถามทัศนคติต่อระบบคุณภาพ ISO9000 ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาตามแนวคิดของ สฐี (2540) โดยผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาให้เข้ากับผู้ประกอบการ SMEs ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 29 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตรวัดของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) ให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ ทัศนคติระดับสูงที่สุด ทัศนคติระดับสูง ทัศนคติระดับปานกลาง ทัศนคติระดับต่ำ ทัศนคติระดับต่ำที่สุด

การตรวจให้คะแนนแบบวัดทัศนคติ โดยข้อคำถามเชิงบวก ให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	4	คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	คะแนน

การตรวจให้คะแนนแบบวัดทัศนคติ โดยข้อความเชิงลบ ให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	1	คะแนน
เห็นด้วยมาก	2	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	4	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	5	คะแนน

ในการพิจารณาระดับภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ SMEs ผู้วิจัยจัดระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละระดับ} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}}$$

สามารถแปลความหมายของคะแนนใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนตามช่วงคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	ทัศนคติระดับสูงที่สุด
	3.41 – 4.20	ทัศนคติระดับสูง
	2.61 – 3.40	ทัศนคติระดับปานกลาง
	1.81 – 2.60	ทัศนคติระดับต่ำ
	1.00 – 1.80	ทัศนคติระดับต่ำที่สุด

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือโดยการนำเครื่องมือในการวิจัยคือแบบวัดความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ แบบวัดภาวะผู้นำของผู้ประกอบการไทย แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การ แบบสอบถามทัศนคติต่อระบบคุณภาพ ISO 9000 ไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ประกอบการ SMEs ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษาภายในนิคมอุตสาหกรรม MMC จำนวน 30 คน แล้วจึงนำผลที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนกโดยหาค่า item-total Correlation และหาค่าความเชื่อมั่น

(Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ คือ .89

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดภาวะผู้นำของผู้ประกอบการไทย คือ .95

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การ คือ .70

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อระบบคุณภาพ ISO 9000 คือ .89

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ดำเนินการติดต่อและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้อย่างเหมาะสมของสมาคมส่งเสริมการรับช่วงการผลิตไทย

2. ประสานงานกับเลขานุการของสมาคมฯ ในการชี้แจงวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกของสมาคมฯ ได้รับทราบ

3. กำหนดวันจัดส่งแบบสอบถามในวันที่มีการประชุมสมาคมฯ โดยสมาคมฯ มีการประชุมใหญ่ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ตั้งแต่เวลา 9.00-20.00 น. ซึ่งจะมีผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกของสมาคมส่งเสริมการรับช่วงการผลิตไทย มาร่วมประชุมกัน (ในกรณีที่สมาชิกไม่ได้มาประชุมแต่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์) ซึ่งได้มอบหมายให้เลขานุการของสมาคมฯ แจกแบบสอบถามตอนลงทะเบียนช่วงเช้าและรวบรวมแบบสอบถามส่งคืนในช่วงค่ำตามรายชื่อตอนลงทะเบียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้แปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับแสดงการกระจายของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม
3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)
4. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทำนายความสำเร็จในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ

การกำหนดสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ.01